

Grøn Guide i Gladsaxe
og foreningen
Lokal Agenda 21 i Gladsaxe
Beretning for perioden
1. januar 2021 - 31. december 2021

**Grøn Guide i Gladsaxe, Jesper Bjerring Larsen og
Foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe,
grønt IDÉcenter, Gladsaxe Hovedbibliotek,
Søborg Hovedgade 220, 2860 Søborg Tlf.: 39 57 69 20
E-mail: jbl@ggglx.dk, Hjemmeside: ggglx.dk**

Beretning for grøn guide for året 2021

Dette er beretningen for den grønne guide i Gladsaxe, som er ansat af foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe. Beretningen beskriver den grønne guides og foreningens arbejde i perioden 1. januar - 31. december 2021.

"Foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe" (LA21) omfatter en række grupper med aktive deltagere. Arbejdet i 2021 i grupperne beskrives kort efter beretningen for den grønne guide.

Den grønne guide har arbejdsplads i grønt IDÉcenter (GIC), som hører under Gladsaxe Kommune.

Besvarelse af borgerhenvendelser

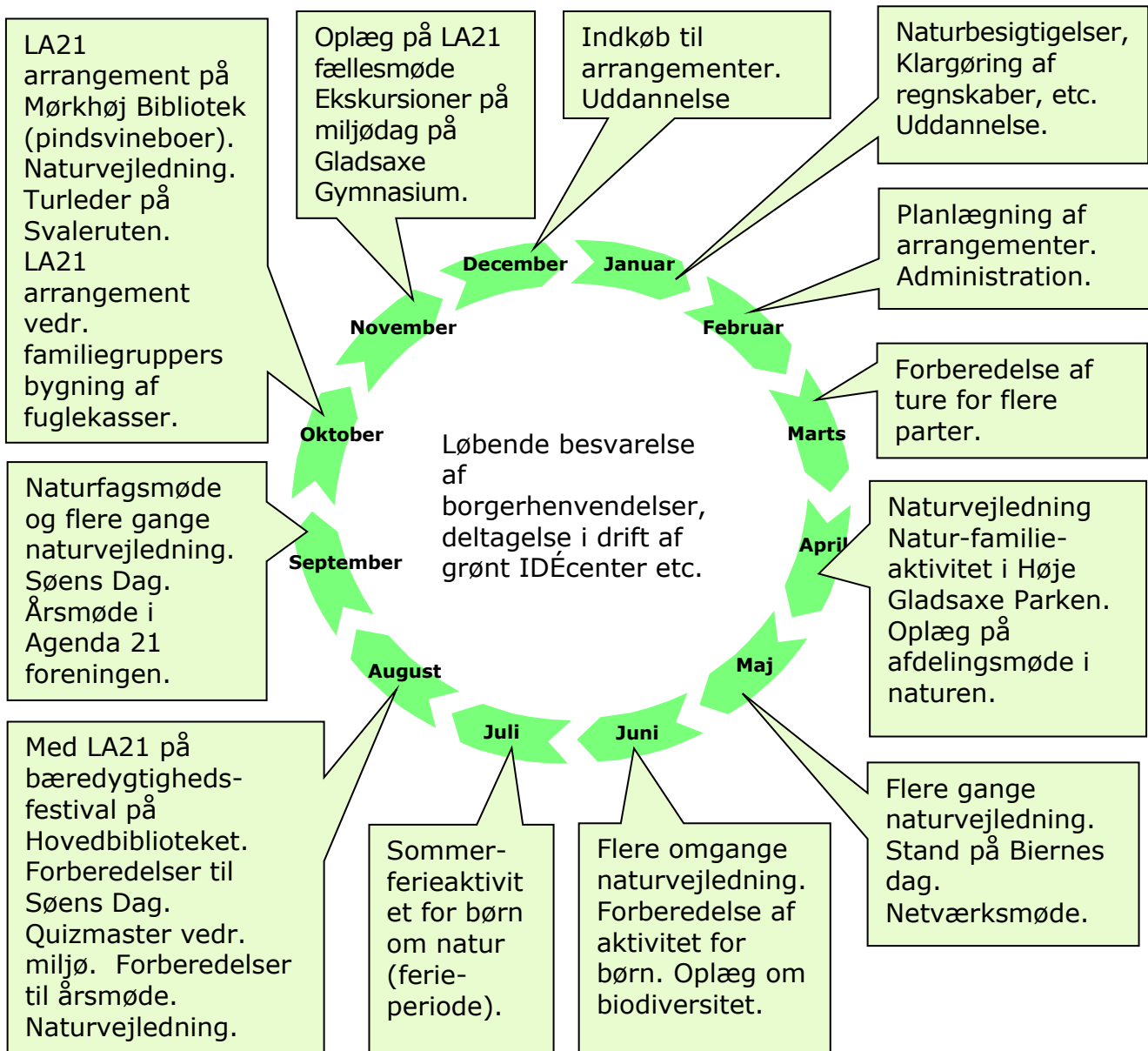
Også i 2021 har der været meget forskellige henvendelser til GIC og den grønne guide med spørgsmål og ærinder af forskellig art. Det er fortsat den grønne guide der besvarer langt de fleste af de miljø- og naturfaglige spørgsmål, der rettes til centeret.

Eksempler på spørgsmål til grønt IDÉcenter:

Arbejdsområder

Den grønne guides virke spænder vidt – selv i et år med Corona... **Blot som eksempler på opgaver** er herunder anført en række opgaver fra 2021:

Grønt IDÉcenters drift

Blandt de største enkeltposter i den grønne guides udadvendte arbejde i 2021 hørte den løbende drift af grønt IDÉcenter (herunder besvarelse af borgerhenvendelser), summen af møder, foredrag og oplæg, besvarelser af spørgsmål fra kommune og grønne guider – samt indsats i relation til LA21 foreningen. På grund af Corona-pandemien har intet dog været normalt dette år og den traditionelle oversigt over guidens udadvendte arbejde er derfor udeladt.

Også i 2021 har guiden været den eneste faste fuldtidsmedarbejder i centeret, mens den kommunale repræsentation fra miljøafdelingen er blevet reduceret til maksimalt 15% af en fuldtidsstilling. Centermedarbejderen udfører dog yderst vitale opgaver som f.eks. planlægning af events som Søens Dag, Grøn Dag, udsendelse af nyhedsmails, mødeafvikling etc. Der er derudover assistance fra en studentermedhjælp, men fra efteråret var det endda kun til deling med Miljøafdelingen, hvilket har betydet en yderligere reduktion af arbejdskraften i centeret. Det fortsatte fravær af en fast kommunalt ansat fuldtidsmedarbejder – og nu også reduceret indsats af en studentermedhjælp - medfører en række administrative opgaver for den grønne guide, som derved har haft reducerede muligheder for deltagelse i projekter og for at være så opsøgende, som det kunne ønskes. Drøftelser om mulige besparelser på centerets drift har heller ikke virket befordrende for guidens trivsel.

LA21 foreningens bestyrelse har gennem årene besøgt og været i dialog med lederne af adskillige miljøcentre/miljøpunkter og i sammenligning med andre steder må det nok konstateres, at begrænsningen i arbejdskraft er den største udfordring i Gladsaxe. Både for at råde bod på dette, og fordi det taler ind i kommunens arbejde med Verdensmålene, har foreningen derfor ved flere lejligheder foreslået ansættelsen af en kommunal Verdensmålsmedarbejder i grønt IDÉcenter.

Gennem flere år har der været talt om en fornyelse af grønt IDÉcenter, hvilket var vores håb også ville implicere en forøget tilstedeværelse af medarbejdere fra By- og Miljøforvaltningen i centret. Trods vigtigheden af bæredygtighed og verdensmål, så blæser håbet i vinden...

Centeret låner fortsat en række materialer ud til såvel borgere som institutioner, derfor er det afgørende med mulighed for at afhente lånesager udenfor rådhuset åbningstider. Centeret fungerer også fortsat som et vigtigt og centralt mødested for forninger m.m. på natur- og miljøområdet.

Centerets faste åbningstid er fortsat torsdag kl. 16-18 for at sikre et tidspunkt, hvor borgerne kan være sikre på at kunne aflevere eller hente udstyr. Borgerne er dog naturligvis yderst velkomne til at se om der er bemanning på andre tidspunkter, men med så begrænsede personaleressourcer er det den mindst ringe løsning.

I 2021 var der fra kommunalt hold desværre forslag til at nedlægge den yderst beskedne faste åbningstid. Begrundelsen er formodentlig, at man også på det område vil spare arbejdstimer. Foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe er trådt til og bemander sammen med guiden grønt IDÉcenter i åbningstiden. Til gengæld synes det accepteret, at foreningen sætter lidt større fingeraftryk på centeret.

Kommunens indsats for Verdensmålene er yderst positiv. Det er vigtigt, at kommunen går forrest og viser det gode eksempel. Dog udgør kommunens ressourceforbrug trods alt en mindre del af belastningen i Gladsaxe som geografisk område. Det er derfor vores håb, at der nu vil blive satset på den borgerrettede indsats, hvor adfærd ændringer hos de mange for alvor kan gøre en forskel. Vi regner derfor med, at grønt IDÉcenter kommer til at spille en vigtig rolle i den borgerrettede indsats.

Skoleprojektet "Den Grønne Karavane"

Med udgangen af 2019 ophørte projektet.

Projektet rummer fortsat inspiration for skoler, derfor er det besluttet at videreføre hjemmesiden i et par år. Projektet kan således stadig ses beskrevet på hjemmesiden: dengroennekaravane.dk

Kommunale arrangementer

En række borgerrettede arrangementer er igennem året blevet forberedt i større eller mindre grad. Desværre har restriktionerne i forbindelse med Corona-pandemien sat sine begrænsninger.

Andre indsatser

Det lykkedes at gennemføre Sommerferie-Naturaktiviteter for børn "Naturens Fantastiske Verden" i 2021. Det kunne lade sig gøre efter at have fået adgang til supplerende lokaler, så Corona-afstandskrav m.v. kunne overholdes. Under aktiviteterne har guiden fået uvurderlig hjælp fra en lokalkendt frivillig i LA21.

En frivillig fra LA21 har gennem året stået for den fysiske udlevering af mosterier (æblepresser) etableret af foreningen. Centerets studentermedhjælp og lejlighedsvis kommunale medarbejdere har lejlighedsvis bistået med ud- og indlevering, mens guiden har styret udlånsregistreringen.

Foredrag og møder med borgere er en central del af den grønne guides virke. På grund af Corona har vægten været på udendørs-arrangementer - hvor guiden har gennemført en stribe ekskursioner i samarbejde med andre parter - især med Torben Nielsen fra Hjernesagen, men flere parter har fået øjnene op for mulighed for oplysning om både natur, miljø (og lidt kultur) via guiden.

Den grønne guide fungerer ikke mindst som sekretær for LA21 og er valgt til foreningens bestyrelse som kasserer.

Administration og praktiske gøremål

Projektstyring, indkøb og regnskab står den grønne guide også for. Det gælder både i forbindelse med projekter og i betydeligt omfang for grønt IDÉcenter.

Adskillige funktioner er afhængige af gode lagerforhold med adgang for rullevoogne til transport af tunge og store emner etc. Det nuværende lagerområde i kommunens driftsafdeling er placeret i omgivelser, som benyttes af mange andre parter. Derfor er en løbende oprydning i lageret nødvendigt. Det gennemføres jævnligt i samarbejde med frivillige fra foreningen.

Guiden gør også en håndværksmæssig indsats - i 2021 dog i beskedent omfang f.eks. vedr. lagerindretning, indretning af kasse til forsvarlig transport af mikroskop etc.

Guiden står til rådighed for kommunale initiativer med udstillinger, reparationer, input til informationer vedr. grønt IDÉcenter etc., i det omfang der er tid til dette. Foreningen har løbende dialog med kommunen herom.

Frivillig indsats

Udover at være sekretær for LA21 foreningen er guiden også aktiv medborger i LA21 foreningens biodiversitetsgruppe, som bl.a. leverer ideer og forslag til kommunens indsats vedr. plejeplaner, naturplaner m.v. samt løbende opdatering med viden på området. Under biodiversitetsgruppen hører nu også bekæmpelse af gyldenris i Radio-marken samt indberetning af andre invasive plantearter.

Arbejdsprogram for det kommende år

Arbejdsplanen for den grønne guide for året 2021 følger stort set skabelonen fra tidligere år dog med den undtagelse, at skoleprojektet Den Grønne Karavane er indstillet. Udover de sædvanlige praktiske og administrative opgaver forventes den grønne guide at deltage i aktiviteterne anført herunder:

Løbende aktiviteter	Større enkeltarrangementer	Projekter
<ul style="list-style-type: none"> • Besvarelse af borgerhenvendelser • Foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe • Besvarelse af henvendelser fra kommune og grønne guider m.fl. • Den grønne guides/ LA21's hjemmeside • Lokalaviserne. • Registrering og opfølgning vedr. udlån. • Grønt IDÉcenter + Forum for Klima og Miljø • Møder med borgere, inkl. forberedelse • Foredrag/oplæg inkl. forberedelse • Møder inkl. forberedelse (med LA21-bestyrelsen, netværksmøder, regnskabsmøder, kommunemøder, andre møder). 	<ul style="list-style-type: none"> • Søens Dag i Gladsaxe • Gladsaxedag • Årsmøde for Foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe • Sommerferieaktiviteter for børn 	<ul style="list-style-type: none"> • Indsats over for daginstitutioner • Biodiversitetsspørgsmål • Brugergrupper (boligselskaber, grundejerforeninger og kolonihaver) • Assistance ved julearrangementer • Særlige projekter

Beretning fra Foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe

Bestyrelsens arbejde

Foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe fungerer som arbejdsgiver for den grønne guide og virker i bred forstand for at fremme bæredygtighed – livskvalitet for mennesker og naturens mangfoldighed og plads.

Gennem året plejer aktive fra Foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe at bidrage med en formidlingsindsats ved en række offentlige arrangementer. Som nævnt tidligere har det været nødvendigt at aflyse størstedelen af indsatsen på grund af Corona-situationen. Nogle offentlige cykelture med miljø, natur og Verdensmål som tema er dog blevet gennemført.

Det har dog ikke betydet stilstand i foreningen, da der så til gengæld har været både tid og økonomi til f.eks. at få Verdensmålberegneren etableret frit tilgængeligt på nettet. Se venligst senere.

Situationen har også muliggjort opdateringer af materiel til forskellige aktiviteter, ændringer på fjernlageret etc.

Derudover er bestyrelsesmedlemmerne naturligvis aktive i arbejdsgrupper under LA21, ved interne møder samt ved udveksling af viden ved konferencer, besøg på andre borgerrettede miljøsteder etc.

Aktive i LA21 har i løbet af året givet ideer og forslag videre til kommunen bl.a. via de to pladser, som foreningen har i Det Grønne Råd.

Bestyrelsen bidrager løbende i forbindelse med kontakter til kommunens forvaltning og politikere i byrådet omkring grøn guide, LA21 og miljøaktiviteter i kommunen i bredeste forstand herunder med relevante høringsvar.

Der var ingen ændring af bestyrelsen på årsmødet/generalforsamlingen i 2021.

Bestyrelsen består fortsat af følgende:

Formand:

Kim Christiansen, Marienborg Allé 91 C, 2860 Søborg, Tlf.: 22 77 69 87

Næstformand:

Kirsten Ilkjær, Buddinge Hovedgade 101, 2860 Søborg, Tlf.: 22 58 07 91

Kasserer:

Jesper B. Larsen (grøn guide i Gladsaxe), grønt IDÉcenter, Gladsaxe Hovedbibliotek, Søborg Hovedgade 220, 2860 Søborg, Tlf.: 39 57 69 20

Medlem:

Jens Juhl, H/F Smørmosen, (Bellisvej 122), Klausdalsbrovej 294, 2730 Herlev, Tlf.: 29 92 62 24 (Vinter: Hillerødgade 4, 1.tv, 2200 København N)

Medlem:

Carl Ejnar Nielsen, Alsikemarken 41, 2860 Søborg, Tlf.: 22 30 90 64

Medlem:

Ivan Klitte, Kongshvilebakken 29, 2800 Kgs. Lyngby, Tlf.: 71 72 26 31

Medlem:

Per Vandrup, Porsevænget 38, 2800 Kgs. Lyngby, Tlf.: 20 25 78 44

Fællesmøder og gruppernes aktiviteter

Foreningen Lokal Agenda 21 i Gladsaxe (LA21) afholder typisk omkring 8 møder om året. Alle miljøinteresserede er velkomne til møderne, der oftest indeholder et oplæg med et emne relateret til natur, miljø eller bæredygtighed samt opdatering af hvad der sker på områderne indenfor natur og miljø i det omfang deltagerne selv bidrager med information.

Referat for hvert enkelt af disse møder kan ses på [hjemmesiden](#) → Om LA21 i Gladsaxe → Agenda foreningens dagsordener og referater.

LA21 består af en række emnegrupper. Disse grupper fungerer selvstændigt inden for rammerne af foreningens virke. Herunder ses en beskrivelse af gruppernes virke i 2021:

Verdensmålene (Carl Ejnar Nielsen)

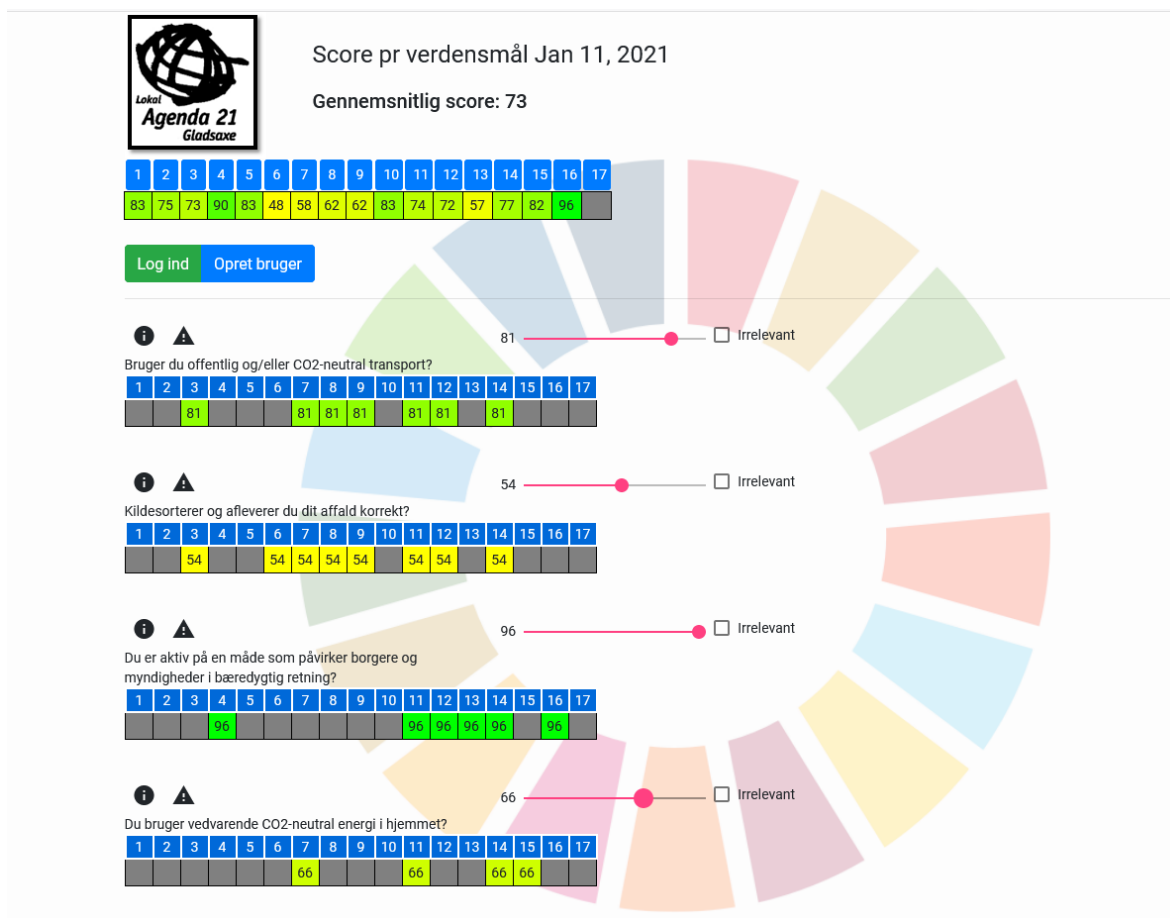
Verdensmålene er vigtige for alle, sammen med klimamålene er de nok det vigtigste styringsværktøj verden har, for hvis vi ikke når de mål senest i 2030 må vi forvente nærmest uovervindelige udfordringer fremover.

Det vil LA21 ikke være med til! Vi er en ansvarlig miljøorganisation, også når det kommer til verdensmålene, og vi har heldigvis vores Verdensmålberegner! Vi arbejder til stadighed på at udvikle den og øge på at øge kendskabet til den. I det forgangne år er det blevet til forskellige foredrag og fremvisninger og til generelt brug via foreningens hjemmeside. I det forgangne år var vi inviteret til at præsentere den på

en konference i Østrig; men sygdom tvang os til at blive hjemme – meget ærgerligt; men vi bliver ved!

Verdensmålberegneren er tilgængelig på nettet, og kan bruges af alle. Med den kan enhver teste sine egne handlinger i forhold til at nå Verdensmålene – og derved også hvor man med fordel kan gøre en større indsats eller ændre sine vaner. Se mere via [foreningens hjemmeside](#) eller [her](#).

Man kan vælge bare at teste sin øjeblikkelige status, at teste og gemme resultatet anonymt (så det kan bruges statistisk) eller oprette sig som bruger og dermed få muligheden for at gemme og genbesøge sine tidligere resultater.

Biodiversitetsgruppen (Jesper Larsen)

Gruppen gør især en indsats vedr. forvaltningen af naturen i Gladsaxe samt en konkret indsats vedr. formidling og naturpleje. Også internt i foreningen oplyser gruppen på fællesmøder de øvrige om konklusioner på området.

Gruppen har bidraget med input og opfordringer til kommunen på flere områder – i 2021 ikke mindst med et høringssvar vedr. Pleje og udviklingsplan for Radiomarken.

Aktive i gruppen har igen bekæmpet gyldenris i Radiomarken og det nærliggende område. I 2021 blev også bekæmpet gyldenris på et udvalgt areal i Fedtmosen samt foretaget supplerende bekæmpelse i hestefolden i Høje Gladsaxe Parken.

Gruppen kunne med tilfredshed konstatere, at indsatsen med opdatering af flere poster under familieaktiviteten Natur-udfordringen ved Søens Dag havde båret frugt.

I Smørmosen har gruppen med kommunal tilladelse igen dette år opsat skilte omkring yngletidspunktet for billen Sct. hansorm, som har sit primære (måske eneste) ynglested i Gladsaxe ved en bestemt sti. Der var positive tilbagemeldinger fra borgere, der havde set billerne.

Gruppen afholdt igen i 2021 et arrangement i samarbejde med Hovedbiblioteket hvor borgerne kunne fremstille fuglekasser som et eksempel på, at man selv kan fremme vilkårene for dyrelivet. I 2021 blev der også afholdt et arrangement i samarbejde med biblioteket i Mørkhøj hvor publikum kunne fremstille pindsvineboer.

Aktive i gruppen har også bidraget til naturvejledning af skolebørn – se gruppen Miljø i skolen.

Sidst på året blev taget initiativ til opsætning af en stribe fuglekasser i Rådhusparken og nær Hovedbiblioteket - idet grønt IDÉcenter finansierede kasserne. Udførlige planer for ophængningen blev godkendt af kommunen.

En af gruppens biologer har ved flere lejligheder vejledt publikum ved de udsatte "naturheste" i Høje Gladsaxe Parken.

Lejlighedsvis aktive (ad hoc gruppen) (Jesper Larsen)

Gruppen har ved en række lejligheder ydet bistand til LA21 arrangementer. Gruppens aktive giver en hånd på tværs af de øvrige gruppers indsats for at få det praktiske til at fungere. Det er altså ikke nødvendigt med fagkundskab for at være med i gruppen, men dens indsats er særdeles afgørende for, at foreningen kan gennemføre f.eks. større offentlige arrangementer, hvor der er brug for mange hænder.

På grund af Corona-situationen har aktive i gruppen i det forløbne år deltaget med praktisk indsats vedr. materialelager og f.eks. tidligere nævnte arrangementer i samarbejde med hovedbiblioteket.

Det lader i øvrigt til, at nye aktive i LA21 benytter en indsats i "Lejlighedsvis aktive" som en mere uforpligtende måde at lære lidt om grupperne inden de også bliver aktive i en af de mere emneorienterede grupper. Flere er velkomne til at prøve LA21 på denne måde!

Miljø i skolen (Kirsten Ilkjær)

Gruppen støtter især op om natur og miljø-undervisningen af skoleelever. Det er tidligere år bl.a. sket ved at bane vej for grøn guide skoleprojektet Den Grønne Karavane – se dengroennekaravane.dk - der nu desværre er nedlagt.

På grund af Corona-situationen har gruppen ikke haft ret mange muligheder for at udfolde sit virke i 2021.

Dog var det muligt at afholde naturvejledning udendørs. Det tilbud gjorde en underviser ved Grønnemose Skole brug af, og tre 1. klasser og lærere fandt blandt andet ud af hvor rig en natur de har lige op ad skolen i Høje Gladsaxe-parken.

Gruppen presser på for at kommunen får opdateret gruppens tilbud til skolerne i kataloget "Fritidslivet ind i skolen", der er under revision. Håbet er at flere skoler benytter sig af gruppens tilbud. Det er dog glædeligt at flere skoler nu arbejder mere med affald og flere af Verdensmålene.

Æblepresning og vilde urter (Karen Salonin)

Gruppen beskæftiger sig primært med nytten og glæden ved brug af havens frugt og grønt og den vilde naturs spiselige planter. Gruppen råder over fire mosterier/æblepressere (hver bestående af en frugtmølle og en frugtpresse) - to gamle og to nye sæt. Mosterierne lånes ud til borgerne - typisk via aktive i foreningen eller medarbejdere i grønt IDÉcenter.

I det forløbne år har gruppen stået for offentlige æblepressearrangementer med deltagelse af mange borgere. På Aldershvile Planteskole var der i to dage mulighed for at publikum kunne møde frem med deres æbler og under kyndig vejledning selv presse dem til den herligste most og samtidig få anvendt mest muligt af de lokale råvarer og undgå spild. Mange fik gode miljøråd og oplysning om LA21 med på vejen.

Også i andre sammenhænge deltager gruppen gerne med æblepresning samt arrangementer vedr. naturens spiselige planter.

Gruppen er også leveringsdygtig i opskrifter vedr. bl.a. urtesalt.

Økohave og dyrehold (Jens Juhl)

Vores lille gruppe har som alle andre været påvirket af Corona situationen, både i negativ og positiv retning. Hele vinteren 21, var der stort set lukket ned at alle former for indendørs arrangementer og det betød at alle kurser og foredrag blev aflyst, det gjaldt også det årlige kursus for Gladsaxe kommune.

Til gengæld blev sommeren bedre, og det var helt klart et stort havebehov. En af vores store aktiviteter er åben have arrangementer, og vi har aldrig haft så mange besøgende i haven på Slottet i Smørmosen som i år. Hver gang vi indbød til større arrangementer, måtte vi indføre en deltager begrænsning på 25 deltagere, og ved alle 3 af den slags arrangementer var der fuld hus.

Ud over det arrangement som LA21 arrangerede sammen med den grønne guide, havde vi besøg af Haveselskabets lokale afdeling, en grundejerforening fra Gladsaxe og så den officielle åben have dag fra Foreningen Praktisk Økologi. Haveinteressen er stor.

Selvom vinteren var fyldt med nedlukningen, fik vi en god sommer og efterår, og midt på sommeren havde vi fornøjelsen at være inviteret til Krogerup Højskole for at holde 3 dages kursus for sommerkursus deltagerne, det var så stor en succes, at vi skal gentage det i sommeren 2022.

Vi havde besøg af TV2 Vejret, som lavede et indslag om havejordens betydning for klimaet. Den måde vi dyrker jorden på er overordentligt klimavenlig, idet vi tilfører jorden kulstof i form af komposterede og delvist komposterede plantedele, som dermed øger jordens humusindhold og minimerer CO2 udslip fra jorden. Netop denne metode er der stor interesse for i havekredse, og sammen med vores arbejde med biologisk mangfoldighed er det de emner vi holder flest foredrag om. TV2 Vejret brugte en formiddag i vores have, og det kom der 1 min og 29 sec ud af, men der blev sagt lige det der skulle siges.

En kollega til os, havebogsforfatteren Klaus Dalby (kendt fra TV) besøgte os for at inddrage vores viden i hans nyeste bog. Det kom er 20 sider ud af i hans nyeste bog om byhaver. Interessen for have dyrkning giver sig også udslag i salget af være egne 5 bøger som er udgivet på Forlaget Koustrup & Co har aldrig været solgt i så stort et antal som i 2021.

Som en del af Corona situationen steg folks interesse for haven, men også for at holde høns. Ønsker om at låne hønsefræserne og hønsene steg voldsomt i 2020, men

da sommeren 2021 kom, kunne folk rejse igen, og så faldt interessen, og ventelisten har igen normale tilstande. Der er igen plads til nye på ventelisten.

2021 var altså, på trods af nedlukker i vinterhalvåret et godt år for os, som arbejde med at forbedre folks vaner med havedyrkningen, og da der er mange haver i Gladsaxe er der gode arbejdsmuligheder i fremtiden.

LA21 International (Kim Christiansen)

Gruppen har også i det forgangne år fungeret som inspirationskilde overfor øvrige grupper og på fællesmøderne i LA21. Kim Christiansen deltager via sit professionelle virke og frivilligt arbejde i en række nationale og internationale fora med miljø og bæredygtighed på dagsordenen. Som eksempler kan nævnes 92-gruppens arbejdsgruppe om samfundsansvar og 92-gruppens og Globalt Fokus' arbejdsgruppe om Verdensmålene og Det Grønne Råd i Gladsaxe. Endvidere er han involveret i LA21's videre udvikling af en Verdensmålberegner, som bruges til at vejlede borgerne omkring, hvordan deres adfærd og ændringer heri, kan påvirke Verdensmålene. Kim har optrådt i Maribor i Slovenien, i Ballerup for det Grønne Råd, i Verdensmålshuset og hos Danmarks Statistik med oplæg om beregneren i de sidste 2-4 år.